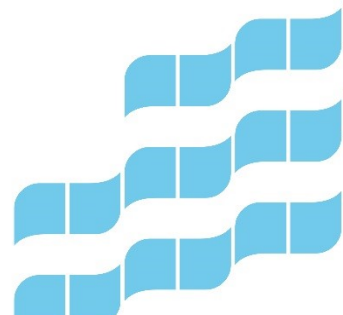

Liite: Kasvatus- ja opetuslautakunta 10.9.2024

Vuoden 2025 talousarvioesityksen yhteydessä käsiteltävä kuntalaisaloite

Peltovainion kerhon säilyttäminen (TRE:2048/12.06.00/2024)

Kuntalaisaloite: Peltovainion kerhon säilyttäminen

Kuntalaisaloite.fi palvelun kautta 15.4.2024 Tampereen kaupungille lähetetyssä ja yli sadan kuntalaisen allekirjoittamassa kuntalaisaloitteessa esitetään, että Peltovainion kerho on säilytettävä. Avoimen varhaiskasvatuksen toimintojen on jatkuttava Lielahden alueella keskeytyksettä kuten tähänkin asti, ja tarvittaessa toiminnalle on löydettävä tilat muualta kuin Peltovainiolta. Ratkaisu ei kuitenkaan voi olla perheiden ohjaaminen pitkien matkojen päähän.

Kuntalaisaloitetta on perusteltu seuraavilla seikoilla:

Kerhotoiminnan lakkauttaminen heikentää lukuisten alueen perheiden hyvinvointia. Peltovainion kerho on yksi läntisen Tampereen tärkeimmistä kohtaamispaikoista pikkulapsiperheille. Toimintaa on viikon jokaisena arkipäivänä. Kerho on monen perheen ensimmäinen kosketus varhaiskasvatukseen. Peltovainion kerhon ammattitaitoinen henkilökunta on pitkäjänteisesti rakentanut turvallisen ja yhteisöllisen ilmapiirin. Kerho on useille vähäisistä tukiverkostoista kärsiville ensimmäinen – ja monesti ainoa – paikka, jossa lapset luotetaan hoitoon. Kerhon lakkauttamisesta yhteisöön tulevan kolon paikkaaminen on haasteellista, ja korjausliikkeet tulevat viemään vuosia.

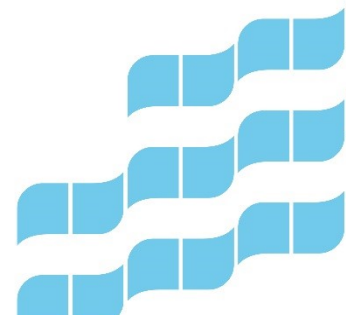
Läntisen Tampereen lapsimäärät kasvavat edelleen. Myös avointa varhaiskasvatusta tarvitaan juuri siellä, missä lapsia on. Tampereen muiden kerhojen hyödyntäminen voi olla mahdotonta. Vauva- ja pikkulapsiperheen hektisessä nukkumis- ja syömisrytmissä bussilla kulkeminen kerhoaikatauluista kiinnipitämiseksi voi olla ylivoimaista. Pula hoitopaikoista pahenee, jos moni kerhoihin osallistuva, kotihoidossa oleva lapsi kerhon lakkautuksen myötä siirtyy päiväkotiin.

Kohtaamispaikkatoiminta on nykypäivänä tärkeämpää kuin koskaan aiemmin. Päiväkotitilojen lisääminen vähentämällä kohtaamispaikkatoimintaa ei ole järkevä ratkaisu. Avoimen varhaiskasvatuksen palveluita lakkauttaessa kaupunki väistämättä viestii, ettei kotihoidossa olevien lasten ja heidän vanhempiensa tukemiseen ja hyvinvointiin ole tärkeää panostaa. Tämä ei ole yhdenvertaista kohtelua. Kaupungin tulisi huomioida erilaiset perheet, eri ikäiset lapset ja eri elämäntilanteet, ja tarjota vaihtoehtoja kuten tähänkin asti.

Vastaus

Tampereen kaupunki on valtakunnallisesti merkittävä kasvukeskus. Tämä näkyy erityisesti väestömäärän kasvuna ja tällöin myös lasten määrän kasvuna. Väestömäärien kasvu Tampereella on vuosina 2022–2024 ylittänyt merkittävästi tilastolliset ennusteet. Esimerkiksi toukokuussa 2022 varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä oli 8613 ja vastaava luku vuonna 2024 oli 8918 (+305/vuosi). Vastaavasti tammikuussa 2024 varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä oli 8649, mutta toukokuussa 2024 luku oli jo 8918 (+269/5 kk). Alle 3-vuotiaiden lasten osallistuminen varhaiskasvatukseen on erityisesti ollut kasvussa. Heidän osallistumisasteensa kasvu aiheuttaa erityisiä tilaongelmia, sillä alle 3-vuotiaiden ryhmässä lapsia voi olla 4 lasta yhtä aikuista kohden. Kolmen aikuisen ryhmässä lapsia voi siis olla 12 alle 3-vuotiaasta. Sen sijaan yli 3-vuotiaiden kohdalla suhdeluku on 7 lasta/1 aikuinen, jolloin ryhmään voidaan sijoittaa 21 lasta. Tästä syystä alle 3-vuotiaat tarvitsevat enemmän tiloja kuin yli 3-vuotiaat.

Tampereen kaupungin sisällä asukkaiden määrän kasvuun eri alueilla vaikuttaa muun muassa se, miten ja missä tahdissa asuinrakentaminen kasvaa, sekä vapaana olevien asuntojen saatavuus. Yksi voimakkaimmin kasvavista alueista on Lielähti-Lentävänniemi-Niemenrannan alue lännessä. Tälle syksyille läntiselle alueelle varhaiskasvatuksen hakemuksia on ollut 300. Tavoitteena on, että varhaiskasvatuspaikka voitaisiin tarjota alueellisena lähipalveluna. Ruuhkaisilla alueilla tämä ei aina toteudu vaan osalle perheistä joudutaan tarjoamaan varhaiskasvatuspaikkaa toiselta alueelta. Läntiseltä alueelta on tarjottu päiväkotipaikkoja esimerkiksi Tampereen yliopiston vierestä Kalevanharjun päiväkodilta. Pitkä matkat hankaloittavat ymmärrettävästi perheiden arkea ja pidentävät lapsen hoitopäivää.

Tampereen kaupunki tarjoaa toimintakaudella 2024–2025 avoimen varhaiskasvatuksen kerhotoimintaa viidessä eri paikassa (Henneri, Huusholli, Linnainmaa, Tesoma ja Vuores). Lapsille toimintaa on tarjolla 3 tuntia joko aamu- tai iltapäivällä. Samoissa paikoissa tarjotaan myös lasten ja vanhempien yhteisiä perhekerhoja. Läntisellä alueella toimivat Hennerin ja Tesoman kerhot, Huusholli keskustassa, Linnainmaa idässä ja Vuores etelässä. Harjun seurakunta järjestää lännen alueella päivä- ja perhekerhoja Lielahden kirkolla.

Niemenrannasta kulkee busseja Hennerin suuntaan noin 10 minuutin välein ja matka-aika on 20–25 minuuttia huomioiden loppuosan kävelymatkan. Lielahden keskuksesta kulkee poikkiliikenteen reitti Tesomalle 15 minuutin välein. Matka-aikaa bussin ja kävelyn lisäksi tulee noin 30 minuuttia. Niemenranta-Lielahdesta kulkee noin kymmenen minuutin välein useita busseja Huushollin (Hämeenkatu 10) lähetyville. Matka-aika kävelyineen 25–30 minuuttia.

Varhaiskasvatuslain (540/2018) 1 § 2 momentissa todetaan, että varhaiskasvatuksen toimintamuotoja ovat päiväkotitoiminta, jota järjestetään päiväkodissa; perhepäivähoito, jota järjestetään perhepäiväkodissa ja avoin varhaiskasvatustoiminta, jota järjestetään toimintaan soveltuvassa paikassa.

Varhaiskasvatuslakia sovelletaan kunnan, kuntayhtymän ja yksityisen palveluntuottajan järjestämään päiväkotitoimintaan ja perhepäivähoitoon. Laissa tarkoitettua päiväkotitoimintaa ja perhepäivähoitoa saa järjestää ja järjestäjälle tuottaa kunta, kuntayhtymä ja lain 9 luvussa tarkoitettu palveluntuottaja. (Varhaiskasvatuslaki 1 § 3 mom.)

Kunta tai kuntayhtymä voi lisäksi järjestää avointa varhaiskasvatustoimintaa alueellaan esiintyvän tarpeen mukaan tuottamalla toiminnan itse tai hankkimalla sen varhaiskasvatuslain 1 § 3 momentissa tarkoitettua tuottajalta.

Tampereen kaupungin varhaiskasvatus tuottaa avointa varhaiskasvatusta siinä määrin, kun se on mahdollista. Tällä hetkellä tarve päiväkotitoiminnalle on niin suuri, että mahdollisuutta avoimen varhaiskasvatuksen lisäämiseen ei ole.

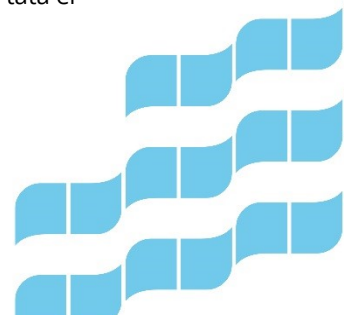
Lielahden Lentävänniemi-Niemenranta-alueella on vuosien aikana saatu lisäystä varhaiskasvatuspaikkoihin, kun alueelle rakentui uutena, kunnallisena yksikkönä Niemenrannan päiväkotitoiminta ja palvelusetelipäiväkoti Nappularanta. Myös vanhan Lielahden päiväkodin tilalle valmistui uusi päiväkotitoiminta. Lintulammen alueella puolestaan on melko uutena yksikkönä Peltovainion päiväkotitoiminta. Tästä huolimatta tulevina vuosina näiden päiväkotitoimintojen muodostama palvelutarjonnan kokonaisuus ei kata alueella kasvavaa varhaiskasvatuspaikkojen tarvetta.

Perhepäivähoidon avulla ei ole pystytty tuottamaan päiväkotitoimintaan lisäpaikkoja, sillä perhepäivähoitajien määrät niin kunnallisina kuin yksityisinä toimijoina ovat selkeästi vähentyneet.

Läntiselle alueelle valmistui elokuussa 2024 uusi Eteläpuiston päiväkotitoiminta ja koulu. Rakennus toimii osittain Wivi Lönnin Aleksanterin koulun väistötilana kesään 2027 saakka. Varhaiskasvatuspaikkojen määrää joudutaan karsimaan Eteläpuistossa kesään 2027 asti.

Seuraava Lielahden Lentävänniemi-Niemenranta-alueelle valmistuva uusi päiväkotitoiminta valmistuu Hiedanrantaan vasta 2020-luvun loppupuolella.

Edellä esitettyjen seikkojen perusteella esitetään, että Peltovainion kerho ei säilytetä, sillä tilojen käyttöä joudutaan alueella priorisoimaan ja kerhotoiminnan tilalle Peltovainiolle muodostetaan varhaiskasvatuksen päiväkotitoiminnan lapsiryhmä. Lasten määrä Tampereen kaupungin varhaiskasvatuksessa kasvaa jatkuvasti eikä päiväkotitoimintojen uudisrakentamisen avulla ole saatu riittävästi päiväkotipaikkoja. Perheiden arkea helpottaa, kun mahdollisimman moni lapsi saa päiväkotipaikan kodin läheltä. Valitettavasti lähipalveluna tätä ei

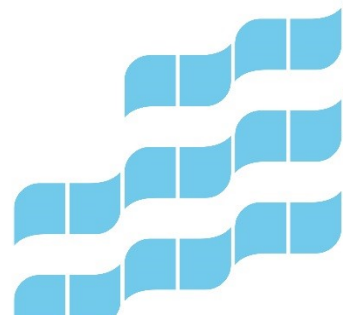
kuitenkaan ole aina mahdollista toteuttaa. Tämän vuoksi jokainen uusi päiväkotipaikka, erityisesti ruuhkaisimmilla alueilla, on tärkeä.

Läntisen Tampereen alueella säilyy kuitenkin avoimen varhaiskasvatuksen palveluja edelleen Hennerissä ja Tesomalla.

Vuoden 2025 talousarvioesityksessä ei ole varattu rahoitusta Peltovainion kerhon säilyttämiseen.

Valmistelija:

Varhaiskasvatuksen aluejohtaja, läntinen alue, Pia Mikkola, etunimi.sukunimi@tampere.fi, puh. 050 468 2922

Aloitteen sisältö

Peltovainion kerho on yksi läntisen Tampereen tärkeimmistä kohtaamispaikoista pikkulapsiperheille. Toimintaa on viikon jokaisena arkipäivänä: avointa perhekerhoa pidetään keskiviikkoisin ja perjantaisin, kun taas muina päivinä tarjotaan pienryhmätoimintaa 1,5 - 5 -vuotiaille kerholaisille. Kerhossa käyvät niin äidit kuin isät, niin vauvuvoittoa viettävät kuin vuosia kotona olleet, niin kotihoidossa olevat kuin vapaapäivää päiväkodista pitävät. Se palvelee joustavasti ja loistavasti eri ikäisiä lapsia ja vanhempia eri elämäntilanteissa. Kerho on alueen lasten ja vanhempien kohtaamispaikka ja monen perheen ensimmäinen kosketus varhaiskasvatukseen.

Peltovainion kerho on lopetusuhan alla, koska kaupunki haluaa järjestää tiloihin päiväkotitoimintaa. Kerhotoiminnan lakkauttaminen on kuitenkin päätös, joka koskettaa lukuisia alueen perheitä hyvinvointia näkökulmasta. Nyt jos koskaan on pidettävä huolta siitä, että lapsensa kotihoidon valitsevat perheet jaksavat ja pystyvät hoitamaan lapsiaan itse jatkossakin. Jos moni kerhoileva, kotihoidossa oleva lapsi kerhon lakkautuksen myötä siirtyy päiväkotiin, on se omiaan vain pahentamaan pulaa hoitopaikoista.

Lopettamista puolustellaan muun muassa Tampereen muiden kerhojen olemassaololla, mutta vauva- ja pikkulapsiperheen hektisessä nukkumis- ja syömisrytmissä bussilla seilaaminen kerhoaikataulujen kiinnittämiseksi voi olla mahdotonta. Monet vanhemmat ja lapset käyvät kerhossa useita kertoja viikossa ja se onkin muodostunut alueen perheiden olohuoneeksi, johon on helppo saapua vaikka vain piipahtamaan.

Viesti, jonka kaupunki avoimen varhaiskasvatuksen palveluita lakkauttaessa väistämättä antaa on, ettei kotihoidossa olevien lasten ja heidän vanhempiensa tukemiseen ja hyvinvointiin ole tärkeää panostaa. Tämä ei ole yhdenvertaista kohtelua: kaupungin tulisi huomioida erilaiset perheet, eri ikäiset lapset ja eri elämäntilanteet, ja tarjota vaihtoehtoja kuten tähänkin asti. Suurinta osaa tamperelaislapsista hoidetaan kotona vähintään ensimmäisen ikävuoden loppuun, monia pitempään. Avoimen varhaiskasvatuksen tarve ei ole loppumassa.

Peltovainion kerhon ammattitaitoinen henkilökunta on onnistunut pitkäjänteisesti rakentamaan turvallisen ja yhteisöllisen ilmapiirin, jollaiseen vaaditaan vuosien urastusta, aitoa välittämistä ja alueen perheiden tuntemista. Kerho on ainutlaatuinen paikka tavata muita perheitä, löytää kuunteleva korva sekä saada arkeen rytmi, joka valmistaa perheen pienimpiä päiväkotitai koulutaipaletta varten. Kerho on myös useille vähäisistä tukiverkostoista kärsiville ensimmäinen - ja monesti ainoa - paikka, jossa lapset luotetaan hoitoon. Kokemus lasten pärjäämisestä muiden tuttujen aikuisten hoivassa kasvattaa niin vanhempien kuin lastenkin perusturvallisuudentunnetta sekä luottamusta yhteiskuntaan.

Siinä vaiheessa, kun Peltovainion kerhon lakkauttamisen vaikutukset huomataan, on yhteisöön tulleen kolon paikkaaminen haasteellista, ja korjausliikkeet tulevat viemään vuosia.

Kohtaamispaikkatoiminnan kuvailaan olevan nyky maailmassa tärkeämpää kuin koskaan ennen. Kohtaamispaikkatoiminnan vähentäminen ei ole järkevä ratkaisu päiväkotitilojen lisäämiselle.

Me allekirjoittaneet vaadimme, että avoimen varhaiskasvatuksen toimintojen on jatkuttava Lielahden alueella keskeytyksettä kuten tähänkin asti. Lasten lapsuus on nyt - tarvittaessa toiminnalle on löydettävä tilat muualta kuin Peltovainiolta, mutta ratkaisu ei voi olla perheiden ohjaaminen pitkien matkojen päähän. Läntisen Tampereen lapsimäärät kasvavat kasvamistaan. Myös avointa varhaiskasvatusta tarvitaan juuri siellä, missä lapsia on.

Aloitteen vastuuhenkilöt kuntalaisaloite.fi sivustolla: Laura Koivurova ja Minttu Talja

